

Kommuneprogram for Indre Østfold Senterparti

2019 – 2023

«Muligheter i hele Indre Østfold»

Senterpartiets verdigrunnlag

Ansvar, fellesskap og forvaltning er nøkkelord i Senterpartiets verdigrunnlag. **Partiet er opptatt av å balansere folks behov for både frihet og trygghet.** Fire trekk har alltid vært viktige:

Partiet vektlegger økonomisk måtehold og prioriterer ikke-materielle verdier. **Senterpartiet er opptatt av at vekst ikke er å forbruke mer, men å forvalte bedre.** Alle verdier kan ikke måles i penger og verden må overlates til etterkommerne i bedre stand enn da man overtok den. Som en naturlig følge av denne tankegangen har partiet fra første stund fokusert på nøktern bruk av offentlige ressurser og å unngå unødvendig byråkratisering.

Senterpartiet jobber for å hindre at det blir et for stort gap mellom mennesker. Den økonomiske politikken skal utjevne materielle kår mellom ulike grupper og distrikter. **Alle landsdeler, alle innbyggere og alle næringer skal kjenne seg rettferdig behandlet,** ha de samme rettighetene og det samme tjenestetilbudet.

Desentralisering av makt, bosetting og kapital er fundamentet i Senterpartiets politikk.

Senterpartiet slår ring rundt små og mellomstore enheter i næringslivet og arbeider for at hele landet skal tas i bruk.

Senterpartiet ønsker politisk styring av markedene. Vi er motstandere av en uhemmet markedsliberalisme og løfter fram folkestyret og blandingsøkonomien som alternativ.

Mål for Indre Østfold kommune

Indre Østfold kommune er til for innbyggerne. Kommunen er på mange måter rammen rundt hverdagen vår, og det er viktig at den er pålitelig og forutsigbar. Alle skal bli sett og hørt. En større

kommune innebærer en risiko for sentralisering, men Senterpartiet vil være en garantist for at alle innbyggerne blir ivaretatt.

Senterpartiet setter folkehelse i sentrum, og vi vil at helsefremmende og forebyggende arbeid skal være integrert i alt kommunen driver med og gjenspeile seg i kvaliteten på tjenestene.

Folkehelsearbeidet er langsiktig, men er helt avgjørende for å møte fremtidige utfordringer og ivareta en sunn kommuneøkonomi.

Innovasjon og entreprenørskap er viktigere for samfunnet enn noen gang. Krav til omstilling og nytenkning øker behovet for kreativitet og kritisk refleksjon.

Senterpartiet vil at Indre Østfold kommune skal være:

- Den mangfoldige kommunen med de gode lokalsamfunnene.
- Kommunen med de gode velferdstilbudene
- Den beste oppvekstkommunen
- Den næringsvennlige kommunen
- En klimavennlig og bærekraftig kommune
- Kommunen med god styring og klare mål.

Den mangfoldige kommunen med de gode lokalsamfunnene

En stemme til Senterpartiet er en stemme til hele Indre Østfold kommune. Vi ønsker å ta vare på alle innbyggerne i kommunen. Det betyr at utviklingen skal skje både i byer, grender og tettsteder. Den enkelte innbygger skal oppleve at det er kort vei til der beslutningene tas.

Vi vet hvor verdifullt det er å føle tilknytning til et lokalsamfunn. Tilhørighet styrker dugnadsånd og ansvarsfølelse, samtidig som det motvirker rotløshet og ensomhet. Det er avgjørende at det etableres gode lokaldemokratiske ordninger som sikrer innbyggerne reell innflytelse.

Senterpartiet vil sørge for økt satsing på frivilligheten og mener at dette fremmer folkehelse og trivsel. Gjennom aktivt samspill mellom kommune, lag og foreninger, innbyggerne og næringsliv ønsker vi å skape enda bedre lokalsamfunn.

Indre Østfold skal være en inkluderende kommune, der alle kan føle seg hjemme, uansett alder, kulturell bakgrunn og funksjonsevne.

Senterpartiet vil:

- Satse på utvikling og vekst i alle deler av kommunen (flerkjernet utvikling).
- Sørge for høyhastighets bredbånd til alle husstander og god mobildekning i hele kommunen.
- Jobbe for at alle lokalsamfunn i Indre Østfold skal oppleves som trygge og stabile. Senterpartiet skal være garantist for gode beredskapsløsninger i hele kommunen.
- At kommunen skal ha et godt forebyggende apparat i samarbeid med politiet.
- At lokaldemokratiet ivaretas av tettebudsutvalg med innbyggerrepresentanter og folkevalgte som har egne øremerkede midler.
- Ha en politisk struktur som sikrer innbyggerne påvirkning på tjenestetilbud og utvikling på eget tettsted.
- Gi Ungdomsrådet eller Ungdommens kommunestyre reell påvirkningskraft og gi lederen talerett i kommunestyret i saker som berører ungdom.
- Sørge for en utviklingstakt som sikrer servicetilbudet i kommunen.
- At barnehage, grunnskole, sykehjemsplasser, omsorgsboliger og bibliotek bygges ut på dagens tettsteder

- Ha ansatt(e) i kommunen som kan hjelpe frivillige lag og foreningen med å søke økonomisk støtte fra stiftelser og offentlige tilskuddsordninger.
- Ha ansatt(e) i kommunen som bistår ved lokale arrangementer som «Jul i bygda», «Sommerdag» og «Bønder i byen» i alle tettsteder.
- Styrke bibliotekene som samlings- og læringssted for alle og på tvers av aldersgrupper, kulturell bakgrunn og funksjonsnivå.
- At vi tar godt vare på kirker og kirkegårder og at en legger vekt på universell utforming ved utvidelser av kirkegårder.
- Jobbe for at kommunen overtar eierskapet til eiendommer av stor samfunnsnyttig betydning som Opplysningsvesenets fond eier i dag, slik som museer, kirkelige forsamlingshus, folkepark og idrettsanlegg.
- Ta vare på bygdemuseene.
- Jobbe for gode lokale idrettsanlegg og kulturarenaer.
- Øke den økonomiske støtten til og samspillet med frivillige lag og foreninger.
- Opprettholde «Frivilligsentral» og videreutvikle «Home Start» i den nye kommunen.
- Jobbe for et godt gang- og sykkelveinett i hele kommunen gjennom en trinnvis utbygging, der strekningene med potensiale for flest gående og syklende prioriteres først.
- At flest mulig får tilbud om å koble seg til det offentlige avløpsnettet.
- At estetikk skal vektlegges ved utforming av boligområder, boliger og næringsbygg.
- At det legges til rette for et variert boligtilbud.
- Gi økt rom for spredt boligbygging.
- Øke andel områder som er tilgjengelige for alle (universell utforming).
- Støtte opp om tiltak som gir alle innbyggere mulighet til gode naturopplevelser.

Kommunen med de gode velferdstilbudene

Senterpartiet vil gjøre Indre Østfold kommune til en foregangskommune i folkehelsearbeidet. Helsefremmende og forebyggende arbeid skal være førende for kommunens arbeid.

Senterpartiet vil sørge for at det er trygghet for de grunnleggende velferdstjenestene. Det skal være høy faglig kvalitet på tjenestene.

Senterpartiet vil:

- At kommunen utvikler tjenester som støtter opp under holdningsskapende arbeid, forebygging, tidlig innsats og rehabilitering.
- At kommunen skal jobbe forebyggende med de utfordringene som barn og unge har, med spesielt fokus på rus og psykiske lidelser. Det skal finnes tilstrekkelig med ressurser til å gripe inn tidlig når problemer oppstår, og terskelen for å få hjelp skal være lav, slik at hjelpen kan ytes raskt. Det må være et tett samarbeid mellom de ulike tjenestetilbudene i kommunen og god oppfølging av brukerne.
- Gi alle skoler en skolehelsetjeneste der helsesykepleier ukentlig har åpen dør for elevene, og der lege, fysioterapeut og psykolog kan komme dersom det er ønskelig.
- Arbeide for tilstrekkelig behandlingsskapitet ved distriktpsikiatrisk senter og en reetablering i Indre Østfold
- At helse- og omsorgstjenestene legges til rette slik at innbyggere som ønsker det, kan bli boende hjemme så lenge som mulig.
- At Indre Østfold kommune skal være en pådriver for å ta i bruk ny velferdsteknologi som bedrer kvaliteten på tjenestene.

- At mottagere av omsorgstjenester hovedsakelig skal oppleve å møte kjente ansikter, og at hjemmetjenestene skal ha tjenestesteder fordelt over hele kommunen.
- At kommunale helsetjenester som sykehjem, hjemmesykepleie og familierelaterte tjenester ikke privatiseres.
- Sørge for tilstrekkelig antall sykehjemsplasser og etterstrebe at innbyggerne får plass på det sykehjemmet som er nærmest der de bor.
- At ektefeller/samboere som trenger sykehjemsplass får plass på samme sykehjem.
- Opprettholde kjøkkenet ved de lokale sykehjemmene, og sikre sunn og velsmakende mat.
- I samarbeid med NAV, arbeide for at færre innbyggere faller for tidlig ut av yrkeslivet og at færre er avhengige av sosialhjelp, ved å utvikle alternative arbeidsoppgaver/plasser som er tilpasset funksjonsnivået.
- Videreutvikle arbeidet med inkluderende arbeidsliv i kommunen for å gi flere mennesker med nedsatt funksjonsevne en mulighet for arbeid.
- Legge til rette for små og trygge botilbud som bofellesskap og tunløsninger.
- Videreutvikle tilbudet ved de lokale dagsentrene for alle brukergrupper.
- Styrke ordningen med Brukerstyrt Personlig Assistanse.
- Styrke kompetansen på lindrende behandling i den nye kommunen. Videreutvikle sansehagene ved sykehjemmene, med hovedvekt på tilrettelagte aktiviteter for beboere med demens.
- Øke antall fysioterapeuter med kommunalt driftstilskudd.
- Gi kronisk syke flere timer terapivømming.
- Sikre et godt krisesentertilbud i Indre Østfold.
- Arbeide for tilstrekkelig omsorgslønn for pårørende med omfattende omsorgsoppgaver.

Den beste oppvekstkommunen

For Senterpartiet er det viktig at barnehagene bevarer sin egenart, med fokus på lek og kreativitet. Læring henger nøye sammen med modning, og tidlig læringspress fører ikke nødvendigvis til flinkere barn.

En skole med fokus på læring er viktig for å gi alle like muligheter, men barns behov kan variere. Indre Østfold skal ha både små og store skoler med godt læringsmiljø.

En god oppvekst fordrer også meningsfull fritid og følelse av trygghet og tilhørighet. Et bredt fritidstilbud og god integrering av alle, uansett sosial eller kulturell bakgrunn, er viktig for at barn og unge skal føle seg hjemme i Indre Østfold.

Senterpartiet vil:

- Opprettholde skolestrukturen i kommende periode og videreutvikle de skolene vi har.
- At grunnskolen skal være den beste i Østfold med gode fasiliteter, et godt pedagogisk opplegg og åpenhet for å teste ut nye løsninger.
- Ha et variert og likeverdig skoletilbud med både små og store skoler.
- Sørge for at elevene får praktisk læring gjennom gode praktiske læringsarenaer.
- Være opptatt av at utdanning skal kvalifisere elevene til det som vil møte dem ute i bedriftene, både i læretida og etter hvert i arbeidslivet.
- At elevenes ferdigheter skal løftes, både praktisk og teoretisk.
- Tilby gratis pc til alle elever i ungdomsskolen
- At innovasjon og entreprenørskap skal inngå som en naturlig del av elevenes hverdag.
- Styrke rådgivertjenesten i grunnskolen fra og med sjuende klasse.

- Sikre gode overganger mellom barnehage/barneskole, barneskole/ungdomsskole og ungdomsskole/videregående skole.
- Utnytte digitale virkemidler i skolen på en positiv måte og sørge for at lærerne får nødvendig opplæring i bruken av disse.
- Sørge for et SFO tilbud med god kvalitet og kompetent bemanning.
- Sikre godt arbeidsmiljø for lærere og elever på alle skoler.
- Arbeide for en mobbefri skole.
- Arbeide for at kommunen har tilstrekkelig faglært personale i skole og barnehage.
- Etablere et fond for etter- og videreutdanning av lærere og barnehageansatte.
- Ha som mål at frafallet i skolen skal være det laveste i fylket.
- Etablere ordninger som sikrer at ungene får nok aktivitet og spiser sunt i skole og barnehage.
- Sørge for høyhastighets bredbånd til alle skoler.
- *ikke* yte kommunal kontantstøtte.
- Arbeide for forsterket språkopplæring for fremmedspråklige elever som har behov for det.
- At kommunen er en aktiv pådriver for at de videregående skolene i regionen har et allsidig og attraktivt tilbud.
- At alle barn og ungdommer har lokale fritidstilbud som er tilpasset den enkeltes behov.
- Beholde dagens ungdomsklubber og ungdomskulturhus og styrke tilbudet ytterligere.
- Opprettholde fullverdige kulturskoletilbud som minst er på dagens nivå i alle de fem gamle kommunesentrene.
- At aktiviteter rettet mot barn og unge skal få låne kommunale lokaler gratis.
- At folkehelsearbeidet skal ha som mål å redusere behovet for innsats fra barnevernet.
- At kommunens barnevern skal samordnes med tidlig innsats og forebygging, med god kvalitet og forsvarlige økonomiske rammer.
- Være en pådriver for bedre kollektivtilbud for barn og unge, knyttet både til skoleskys og fritidstilbud i hele kommunen.
- Gi alle ungdomsskoleelever et godt opplæringstilbud knyttet til lokal krigshistorie, for å forebygge mot holdninger som rasisme og ekstremisme.

Den næringsvennlige kommunen

Indre Østfold har mange viktige naturressurser, som vannkraft, skog og grus. Samtidig blir vi landets største jordbrukskommune. Nærhet til infrastruktur og markeder gir oss store muligheter.

Kommunen vil ha et stort potensiale som turist- og besøksdestinasjon, med unik natur og mange kulturhistoriske perler.

Senterpartiet er opptatt av å videreutvikle næringslivet med basis i kompetanse innovasjon og samarbeid. Vi må sørge for å videreutvikle våre naturgitte fortrinn og bygge videre på de suksesshistoriene vi har i Indre Østfold.

Senterpartiet mener det er spesielt viktig å legge til rette for små og mellomstore bedriftene. Flere arbeidsplasser i kommunen fører til mindre pendling, mer fritid, mer handel og lokal aktivitet. Et allsidig næringsliv er et solid og godt fundament å bygge framtida på.

Senterpartiet vil:

- Ikke ha eiendomsskatt på næring fra 1.1.2020.
- At kommunen skal ha et tydelig næringsfokus og være en aktiv støttespiller for lokalt næringsliv og nyetableringer. Kommunen skal ha en næringskoordinator.

- Arbeide for at mest mulig av detaljhandelen foregår i tettstedene. God arealplanlegging skal gi næringslivet forutsigbarhet og sørge for gode lokalsamfunn.
- At kommunen tilrettelegger både for gode lokale og regionale næringsarealer i kommunen.
- At kommunen skal være en foregangsbedrift når det gjelder å skaffe tilveie læreplasser i kommunal virksomhet og tilrettelegge for læreplasser i private bedrifter.
- Legge til rette for etablering av et lokalmatsenter, for å profilere Indre Østfold og å gjøre lokalproduserte matvarer lett tilgjengelig for forbrukerne.
- Jobbe for at Indre Østfold kommune skal bli knutepunkt for mat og reiseliv i regionen Viken.
- Utnytte nærheten til Norges miljø- og biovitenskapelige universitet for å skape framtidsrettede kompetansearbeidsplasser.
- Jobbe for å etablere et permanent høyskoletilbud i Indre Østfold, og dermed tiltrekke seg viktige kompetansearbeidsplasser.
- Styrke mulighetene for næringsutvikling på gårdsbruk, også utenom tradisjonelt landbruk.
- Tilrettelegge forholdene for turistnæringen i Indre Østfold gjennom økt satsing på Visit Indre Østfold
- Tilrettelegge for at lokalt næringsliv får en større del av vareleveransene til kommunal virksomhet.
- Arbeide for at RV22 fra Momarken til Lillestrøm blir det neste store veiprojektet i Østfold.
- Jobbe for en bedre standard på viktige veiforbindelser i kommunen, som FV115 og FV120.
- Sørge for høyhastighets bredbånd og god mobildekning til alle næringsdrivende.

Den klimavennlige og bærekraftige kommune

Senterpartiet mener at ressursene nyttes best gjennom bærekraftig forvaltning. I Senterpartiets økologiske helhetssyn har mennesket et naturlig ansvar for å ta vare på naturen og miljøet. Det er viktig at vi lokalt gjør kloke valg for å sikre framtida for våre etterkommere.

Senterpartiet er opptatt av at vi skal ha en helhetlig plan som sikrer at vi bruker hele kommunen på en bærekraftig og samfunnsøkonomisk god måte.

Senterpartiet vil:

- At Indre Østfold kommune skal være en miljøvennlig kommune, og ha en tydelig grønn profil.
- Styrke jordvernet for å øke matproduksjon og selvforsyningsgrad.
- At dersom dyrket mark må benyttes til offentlige formål, så skal hvert mål dyrket mark erstattes av dobbelt areal dyrket mark et annet sted i kommunen.
- Fokuserer på å sikre kvaliteten på våre drikkevannskilder.
- At lokalisering av massedeponier må vurderes i forhold til hvordan dette påvirker naturmangfoldet, miljø, støy, forurensning og trafiksikkerhet.
- Tilrettelegge for at flest mulig kan gå eller sykle til skole og arbeidsplass.
- Ha flere ladestasjoner for el-biler.
- Ha en forsvarlig naturforvaltning som omfatter både flora og fauna, med aktiv bekjempelse av fremmede arter som truer det biologiske mangfoldet.
- At miljøvennlige prinsipper vektlegges når offentlige bygninger skal bygges eller rehabiliteres.
- Arbeide for miljøvennlig ressursbruk gjennom materialvalg, oppvarming og energibesparende tiltak i alle offentlige og private bygg.
- Være positive til etablering av anlegg for bærekraftig fornybar energi. Derfor sier vi nei til utbygging av vindkraft i Trømborgfjella.
- Vektlegge universell utforming i forbindelse med holdeplasser og offentlig transport.
- Arbeide for en kraftig forbedring av kollektivtilbudet innad i kommunen og ut av kommunen.

- Arbeide for gratis og mange nok pendlerparkeringer i tilknytning til sentrale trafikknutepunkter.
- Sikre gjennomføring av planfri påkobling for Østre Linje.

Kommunen med god styring og klare mål

Senterpartiet er opptatt av rettferdig fordeling og fornuftig bruk av penger. Det er viktig å ta vare på det vi har, og sørge for godt vedlikehold.

Senterpartiet mener det er en plikt å sørge for en solid økonomi, også i et langsiktig perspektiv. En sunn og balansert befolkningsvekst og økt skatteinntang skal sikre en bærekraftig kommuneøkonomi på sikt.

Senterpartiet vil ha mest mulig av tjenestene nær innbyggerne og en effektiv og omstillingsdyktig administrasjon.

Bred folkelig deltakelse og god forankring er avgjørende for et levende folkestyre. Det politiske systemet må derfor være inkluderende og være bredt sammensatt av innbyggere fra alle samfunns lag. Det skal være enkelt å få opp saker til politisk behandling, også for opposisjonen. Senterpartiet mener formannskapsmodellen ivaretar dette best, og vil derfor holde fast på og videreutvikle denne som politisk modell i Indre Østfold kommune.

Indre Østfold kommune skal være en attraktiv arbeidsplass.

Senterpartiet vil:

Gjennom trepartssamarbeid sørge for at kommunen er en god arbeidsgiver som er opptatt av å

- Myndiggjøre medarbeiderne på lavest mulig nivå og ha en tillitsbasert ledelse.
 - Skape en utviklingsorientert, helsefremmende, trygg og trivelig arbeidsplass med godt omdømme.
 - Gi mulighet for økte stillingsbrøker.
 - Gi de ansatte god mulighet til faglig utvikling.
 - Ha en god yringskultur.
 - Prioritere lederutvikling og arbeide for å skape reflekterte, målbevisste og tilstedeværende ledere i alle virksomheter.
 - Arbeide for et godt arbeidsmiljø på alle kommunale arbeidsplasser. Sykefravær er kostbart, og et godt arbeidsmiljø for de ansatte er noe av det viktigste vi bruker penger på.
- Ha et raust og konstruktivt samarbeid med nabokommunene.
- Ikke ha eiendomsskatt på boliger og hytter etter 01.01.2020, heller ikke som en overgangsordning for de kommunene som har det i dag.
- Ha like satser for kommunale tjenester i hele kommunen. Avgiftene bør bli lavere enn i dag, som følge av de samdriftsfordeler som den nye kommunen vil gi.
- Kontinuerlig evaluere driften, med fokus på tjenestetilbud og kostnadsnivå.
- Hente ut gevinster av økt digitalisering, mer rasjonelle arbeidsprosesser og bruk av ny teknologi.
- Beholde eierskap i eksisterende energiselskaper.
- Ha et godt vedlikeholdsprogram for all kommunal eiendom. Vedlikehold er sparing.
- Bedre standarden på kommunens veinett.
- Ikke bruke penger på nye bygg til kommunal administrasjon. Det er viktig at vi utnytter den eiendomsmassen kommunen har på en rasjonell måte og fordeler de kommunale arbeidsplassene på de byggene vi har i dag.

- Ikke selge kommunale boliger eller eiendommer før det er vurdert om de kan benyttes i forbindelse med kommunale tjenester som skole, sykehjem, omsorgsboliger, bibliotek og aktivitetshus eller av frivillige organisasjoner.